

Sygn. akt I C 357/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa**

Protokolant: Ilona Pasternak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 marca 2014 r.

sprawy z powództwa J. W. (1), S. W.

przeciwko „(...) Company” (...) R.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Company SE R. na rzecz powódki J. W. (1) kwotę 30 000,00 (trzydzieści tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Company SE R. na rzecz powoda S. W. kwotę 10 000,00 (dziesięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty;

III. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

IV. nie obciąża powodów kosztami procesu;

V. nieuiszczone koszty sądowe od których powodowie byli zwolnieni przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

I C 357/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 kwietnia 2012 roku powodowie J. W. (1) i S. W. wnieśli o zasądzenie od (...) Company SE z siedzibą w R. łącznie kwoty 256 275,00zł. w tym kwot S. W.:

- 75 000,00zł. za śmierć brata J. W. (2) wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w wykonaniu zobowiązania liczonymi od dnia 6 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu śmierci osoby najbliższej;

- 50 000,00zł. za śmierć brata J. W. (2) z ustawowymi odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia 6 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej powoda wywołanej śmiercią osoby najbliższej;

- 1 150,00zł. tytułem zwrotu kosztów trumny, wkładu, tabliczki, karawanu, obsługi, wieńca wynikającej z faktury VAT nr (...) z dnia 17.08.2011r. oraz kwoty 125,00zł. za pochówek do grobu murowanego wynikającej z dowodu wpłaty KP nr (...) z dnia 16.08.2011r. wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w wykonaniu zobowiązania liczonymi od dnia 6 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty;

Oraz o zasądzenie na rzecz powódki J. W. (1) kwot;

- 90 000,00zł. za śmierć syna J. W. (2) wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w wykonaniu zobowiązania liczonymi od dnia 6 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę z powodu śmierci osoby najbliższej;

- 40 000,00zł. za śmierć syna J. W. (2) wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w wykonaniu zobowiązania liczonymi od dnia 6 kwietnia 2012rr do dnia zapłaty tytułem odszkodowania z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej powódki wywołanej śmiercią osoby najbliższej ponadto powodowie wnosili o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w wyniku wypadku drogowego z dnia 11 sierpnia 2011roku, śmierć poniósł syn powódki i brat powoda – J. W. (2). Sprawcą wypadku była kierująca samochodem marki M. o nr rej. (...) M. D..

M. D. została skazana wyrokiem z dnia 18 stycznia 2012r. przez Sąd Rejonowy w Janowie Lubelskim sygn. akt II K 439/11.

(...) Company SE ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą, jako ubezpieczyciel pojazdu marki M. o nr rej. (...). Samochód miał ważną polisę ubezpieczeniową (...) o nr (...).

Tragiczna i przedwczesna śmierć J. W. (2) wywołała niepowetowaną i trwałą stratę wśród najbliższych jego osób. Śmierć J. W. (2) jest ogromną, osobistą tragedią dla jego matki J., brata S. W..

Sytuację powodów pogarsza fakt, że obok traumatycznych przeżyć w ich psychice dochodzi obawa o sytuację finansową, która z dniem wypadku uległa znacznemu pogorszeniu. Zmarły prowadził działalność gospodarczą. Jego firma zajmowała się usługami budowlano – remontowymi. J. W. (2) uzyskiwał comiesięczny dochód średnio 5 000,00zł. który w całości przeznaczal na utrzymanie domu i rodziny. S. W. jest osobą bezrobotną, był całkowicie na utrzymaniu zmarłego brata. Powódka J. W. (1) utrzymuje się z renty w wysokości 910,12zł.

Zawiadomienie o szkodzie wraz z wezwaniem do zapłaty zostało skierowane do przedstawiciela (...) Company SE w Polsce (...) w dniu 5 kwietnia 2012r. powodowi S. W. zostało przyznane zadośćuczynienie w kwocie 1950,00zł. i zwrot kosztów pochówku w kwocie 1 275,00zł. Powódka J. W. (1) otrzymała zadośćuczynienie w kwocie 2 730,00zł. Zadośćuczynienie zostało wypłacone z przyjęciem 50% przyczynienia się zmarłego wraz z odmową wypłaty odszkodowania (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-22).

W odpowiedzi na pozew (...) Company SE w R. reprezentowane przez radcę prawnego Z. M. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego w związku ze zgłoszeniem przez powoda S. W. roszczeń odszkodowawczych, pozwany na podstawie decyzji z dnia 28 marca 2012roku wypłacił na rzecz powoda kwotę 1 950,00zł. tj. 3 900,00zł. pomniejszone o 50% z uwagi na przyczynienie. Po ponownym przeanalizowaniu sprawy pozwany dokonał ponownej kalkulacji zadośćuczynienia i uznał za zasadną dopłatę kwoty 312,00zł. Łącznie więc S. W. otrzymał zadośćuczynienie w wysokości 2 262,50zł. Powódka J. W. (1) na podstawie decyzji z dnia 28 marca 2012r. otrzymała zadośćuczynienie w kwocie 2 730,00zł., czyli 50% z kwoty 5 460,00zł. Po ponownym przeanalizowaniu sprawy pozwany dopłacił na rzecz powódki kwotę 437,50zł. Łącznie powódka J. W. (1) otrzymała zadośćuczynienie w kwocie 3 167,50zł.

Ponadto pozwany wskazał, iż po uwzględnieniu wszelkich okoliczności zdarzenia ustalone zostało 50% przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody komunikacyjnej z dnia 11 sierpnia 2011roku (odpowiedź na pozew k. 157 - 167).

Pismem z dnia 17 marca 2014 roku powódka J. W. (1) rozszerzyła powództwo, wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 120 000,00zł. tytułem zadośćuczynienia za doznana krzywdę z powodu tragicznej śmierci najbliższej osoby – syna J. W. (2) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty (pismo k. 331).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. (2), urodzony w dniu (...) roku, był synem J. W. (1), a bratem S. W.. Zmarł w dniu 14 sierpnia 2011 roku na skutek obrażeń których doznał w wypadku komunikacyjnym który miał miejsce w dniu 11 sierpnia 2011 roku. Miejszem wypadku był prosty odcinek ul. (...) w M., między ulicą (...), a ul. (...). W miejscu wypadku obowiązywało ograniczenie prędkości do 50km/h. od strony J. w kierunku L. jechał samochód M. (...) nr rej (...) kierowany przez M. D.. Z lewej strony na prawą, przechodził jezdnię J. W. (2), będący pod działaniem alkoholu (3,7‰). Na prawej części jezdni, patrząc w kierunku ruchu samochodu, nastąpiło zderzenie samochodu z pieszym. Pieszy został uderzony lewą stroną przodu samochodu.

Przyczyną zaistnienia wypadku było nieprawidłowe zachowanie się obojga uczestników tj. J. w. i M. D.. J. W. (2) mógł uniknąć wypadku zachowując szczególną ostrożność w czasie przekraczania jezdni. M. D. mogła uniknąć wypadku rozpoczynając hamowanie w chwili kiedy pieszy na jezdni znalazł się w jej polu widzenia. J. W. (2) wchodząc na jezdnię bez zachowania szczególnej ostrożności i nie zwracając uwagi na jadące pojazdy stworzył zagrożenie które doprowadziło do wypadku. J. W. (2) wchodząc na jezdnię nie zachował szczególnej ostrożności i nie zwracał uwagi na jadące pojazdy. W rezultacie wszedł na tor ruchu samochodu M. bezpośrednio przed tym pojazdem. Nadjeżdżający samochód M. był obiektywnie widoczny z jego pozycji. Swoim zachowaniem J. W. (2) przyczynił się do wypadku w 75%. (akty stanu cywilnego k. 39 -41, opinia biegłego W. K. k. 302 – 316).

Powódka J. W. (1) ma 82 lata, jest emerytką, zamieszkuje w M. razem z synem S.. Razem z powodami mieszkał również zmarły syn J.. Utrzymuje się ze świadczenia otrzymywanego z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w wysokości około 970,00zł. miesięcznie. Powódka cierpi na zaburzenia z ogólnego stanu zdrowia, głównie natury krążeniowej- otepienno starczej, nerwicę. Zmarły syn „mocno popijał” alkohol. Po jego śmierci nie podejmowała terapii psychiatrycznej ani psychologicznej. Jest leczona przez lekarza rodzinnego – ogólnego. Często chodzi do K. i na cmentarz. (zeznania powódki J. W. (1) k. 222v i k.349, zeznania świadka T. W. k.222v.,opinia biegłego psychologa G. S. k.290 – 295, informacja Naczelnika Urzędu Skarbowego w J. L. k.210).

Powód S. W. ma 58 lat, jest rozwiedziony. Z małżeństwa ma pięcioro dorosłych już dzieci. Od 2002 roku ponownie zamieszkał z rodzicami i zmarłym bratem. Czasami pracował dorywczo. Większość jego prac, to ze zmarłym bratem J.. Zmarły brat pomagał powodowi w utrzymaniu, wspólnie też spożywali alkohol. Obecnie jest na utrzymaniu matki. Nie pracuje. Powód nie leczył się psychiatrycznie i psychologicznie. Jest uzależniony od alkoholu. (zeznania powoda S. W. k. 222v i k.349, zeznania świadka T. W. k.222v).

J. W. (2) był kawalerem, zmarł w wieku 50 lat. W ostatnim okresie życia był głową rodziny. Inwestował w dom, w którym mieszkał razem z matką i bratem. Utrzymywał się z prac dorywczych. Pomagał powódce w bieżących sprawach życia codziennego. W 2009 i 2010 roku osiągnął dochód roczny w wysokości 15 775,00zł., co daje miesięczny dochód w wysokości około 1 315,00zł. (zeznania powódki J. W. (1) k. 222v., 349, zeznania powoda S. W. k. 222v., 349, zeznania świadka T. W. k. 222v. zeznania świadka M. Ł. k.268,informacja Naczelnika Urzędu Skarbowego w J. L. k. 210)

Śmierci syna, u powódki J. W. (1) spowodowała w pierwszej fazie (około 6 – 12 miesięcy) adekwatną do naszego kręgu kulturowego reakcję żaloby o dużym natężeniu opisaną w ICD – 10 jako ostra reakcja na stres, później jako zaburzenia adaptacyjne, by ostatecznie utrwalić się jako tzw. „ zespół zmęczenia walką”, bezpośrednio pozostającego ze śmiercią syna J.. Śmierć syna J. znacząco zmieniła codzienne funkcjonowanie powódki, odsunęła się od życia społecznego jest pogrążona i zanurzona w przedłużonej żalobie. Spędza życie na praktykach religijnych i zachowaniach tzw. apatycznie – abulicznych tj. nie ma woli podejmowania innych działań i nie widzi potrzeby zmiany aktualnego stylu swojego życia. Powódka wymagała i nadal wymaga pomocy specjalistycznej, ale rokowania co do poprawy stanu zdrowia są nikłe (opinia biegłego psychologa G. S. k. 290 – 294).

U powoda S. W. śmierć brata J. spowodowała w pierwszej fazie (około 6 – 12 miesięcy) adekwatną dla naszego kręgu kulturowego reakcję żałoby opisaną w ICD – 10 początkowo jako ostra reakcja na stres a później jako zaburzenie adaptacyjne. Po upływie tego czasu, od strony społecznej powód zareagował nieprawidłowo poprzez neurotyczną ucieczkę w zmiany swojego stanu emocjonalnego alkoholem. Śmierć brata finansującego utrzymanie powoda zmniejszyła nad nim kontrolę zachowania. Nadal realizuje swoją niezaplanowaną linię życiową. Pracuje nadal dorywczo i spożywa alkohol. Przy okazji wizyt w kościele odwiedza grób brata. Powód wymagał i aktualnie wymaga pomocy specjalistycznej, ale z powodu pogłębiającego się uszkodzenia CUN. Powód pozostaje w ciężkiej sytuacji osobistej, istniejącej jeszcze przed śmiercią brata. Pogłębia się psychodegradacja z wieku i szkodliwego spożywania alkoholu (opinia biegłego psychologa G. S. k. 282 – 287).

Pismem z dnia 27 lutego 2012 roku, doręczonym pozwanemu ubezpieczycielowi w dniu 3 marca 2012 roku, powód S. W. zgłosił swoje roszczenie wobec pozwanego tytułem zadośćuczynienia w kwocie 100 000,00zł., odszkodowania w kwocie 50 000,00zł. oraz kwotę 2 300,00zł. tytułem zwrotu kosztów trumny i 250,00zł. za pochówek do grobu murowanego. Decyzją z dnia 28 marca 2012 roku pozwany przyznał powodowi zadośćuczynienie w kwocie 1 950,00zł. (tj. 3 900,00zł. z 50% przyczynieniem się) i zwrot kosztów pochówku w kwocie 1 275,00zł.(tj. 2 500,00zł. z 50% przyczynieniem się). (zgłoszenie szkody k.77 - 85, decyzja k. 96).

Pismem z dnia 27 lutego 2012 roku, doręczonym pozwanemu ubezpieczycielowi w dniu 3 marca 2012 roku, powódka J. W. (1) zgłosiła swoje roszczenie wobec pozwanego tytułem zadośćuczynienia w kwocie 120 000,00zł., odszkodowania w kwocie 60 000,00zł. Decyzją z dnia 28 marca 2012 roku pozwany przyznał powódce zadośćuczynienie w kwocie 2 730,00zł. (tj. 5 460,00zł. z 50% przyczynieniem się).(zgłoszenie szkody k.77 - 85, decyzja k. 95).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane dowody, zgromadzone w aktach sprawy, których prawdziwości, autentyczności i zgodności z oryginałem żadna ze stron procesu, reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników nie kwestionowała

W sprawie przeprowadzono dowód z opinii biegłego sądowego psychologa. W ramach kontroli merytorycznej i formalnej tych opinii, Sąd nie dopatrył się żadnych nieprawidłowości nakazujących odebranie im przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Biegły wskazał wszelkie przesłanki przyjętego rozumowania, przedstawił także jego tok oraz omówił ich wyniki końcowe. Wnioski płynące z opinii są klarowne i wynikają z przyjętych podstaw. Sąd nie dopatrył się w nich błędów logicznych, niezgodności z życiowym doświadczeniem bądź też niespójności z pozostałym materiałem dowodowym, końcowo dzieląc wnioski specjalisty. W tych warunkach przedmiotowe opinie posłużyły za pełnowartościową podstawę dokonanych ustaleń faktycznych, pozwalając także na weryfikację wiarygodności dowodów osobowych. Sąd nie znalazł też podstaw aby zakwestionować opinię biegłego W. K., opinia ta jest jasna, spójna, i odpowiada na zadane pytania. Opinia ta posłużyła za podstawę ustaleń w niniejszej sprawie co do faktu przyczynienia się J. W. (2) do powstania szkody.

Sąd uwzględnił także zeznania powodów oraz świadków T. W. i M. Ł. w zakresie rodzaju, długotrwałości, intensywności cierpienia powodów po śmierci J. W. (2), pogorszenia się sytuacji życiowej powodów po śmierci syna i brata oraz trybu życia prowadzonego przez J. W. (2) przed wypadkiem z dnia 11 sierpnia 2011 roku, gdyż są zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd obdarzył wiarą zeznania świadków P. A., M. D., A. M., D. O., M. P., Z. P. które posłużyły do ustalenia przebiegu wypadku z dnia 11 sierpnia 2011 roku (zeznania świadków k. 234v.).

Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów i świadka T. W. i M. Ł. w tej części, w której twierdzili oni, iż zmarły J. W. (2) stale i systematycznie dostarczał powodom wsparcia finansowego. Zeznania powodów i świadka w tej części nie znajdują oparcia w pozostałym materiale dowodowym sprawy zaś biorąc pod uwagę wysokość dochodów osiągniętych przez J. W. (2) do czasu wypadku oraz brak stałej pracy - są one ponadto sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania.

W ocenie Sądu, dowody uznane za wiarygodne w opisanej konfiguracji, tworzą łańcuch dowodów niesprzecznych wewnątrz i pozwalają na ustalenie stanu faktycznego w stopniu wystarczającym dla jednoznacznego wyrokowania w sprawie, przy wysnuwaniu wniosków zgodnych z zasadami logicznego rozumowania i opartych na doświadczeniu życiowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Podstawa odpowiedzialności pozwanego nie była sporna, dlatego też należy jedynie wspomnieć, iż stosownie do treści art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Przepisy tej ustawy, w zakresie przez nią uregulowanym, mają charakter szczególny w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie III CZP 115/07, OSNC 2008/9/96). Niemniej jednak dla porządku wypada wskazać, iż zgodnie z art. 435 § 1 kc w zw. z art. 436 § 1 kc, samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka komunikacji, nie wyłączając pasażera pojazdu, który prowadzi, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. W sprawie bezspornym był fakt, że do przedmiotowego wypadku doszło z winy kierowcy pojazdu marki M. – M. D., za którą zastępczą odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany.

Powód S. W. swoje roszczenia opierał na treści przepisu, art. 446 § 1, 3 i 4 kc, zaś powódka J. W. (1) na treści przepisu art. 446 § 3 i 4kc.

W niniejszej sprawie pozwany podnosił 75% przyczynienie się J. W. (2) do powstania szkody z uwagi na stopień winy obu uczestników zdarzenia i wagi naruszenia przez nich przepisów prawa ruchu drogowego.

Z punktu widzenia art. 362 k.c. przyczynienie się poszkodowanego ma miejsce wtedy, gdy jedną z przyczyn powstania lub powiększenia szkody jest zachowanie poszkodowanego.

Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że miejscem wypadku był prosty odcinek ul. (...) w M., między ulicą (...), a ul. (...). W miejscu wypadku obowiązywało ograniczenie prędkości do 50km/h. od strony J. w kierunku L. jechał samochód M. (...) nr rej (...) kierowany przez M. D.. Z lewej strony na prawą, przechodził jezdnię J. W. (2), będący pod działaniem alkoholu (3,7‰). Na prawej części jezdni, patrząc w kierunku ruchu samochodu, nastąpiło zderzenie samochodu z pieszym. Pieszy został uderzony lewą stroną przodu samochodu.

Przyczyną zaistnienia wypadku było nieprawidłowe zachowanie się obojga uczestników tj. J. widza i M. D.. J. W. (2) mógł uniknąć wypadku zachowując szczególną ostrożność w czasie przekraczania jezdni. M. D. mogła uniknąć wypadku rozpoczynając hamowanie w chwili kiedy pieszy na jezdni znalazł się w jej polu widzenia. J. W. (2) wchodząc

na jezdnię bez zachowania szczególnej ostrożności i nie zwracając uwagi na jadące pojazdy stworzył zagrożenie które doprowadziło do wypadku (, opinia biegłego W. K. k. 302 – 316).

W sprawie bezspornym był fakt, że do przedmiotowego wypadku doszło z winy samoistnego posiadacza pojazdu marki M., za którego zastępczą odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany. W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że J. W. (2) swoim zachowaniem „przyczynił się” do zaistnienia wypadku w 75%. Ustalenie to nie powoduje jednak wyłączenia odpowiedzialności sprawcy wypadku, a w konsekwencji pozwanego. Jako przesłankę egzoneracyjną przepis art. 435 § 1 kc wymienia jedynie wyłączną winę poszkodowanego. Nie jest ona spełniona, jeżeli zachowanie poszkodowanego jedynie częściowo przyczynia się do powstania szkody, a z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Okoliczność ta powinna natomiast zostać wzięta pod uwagę w kontekście art. 362 kc zgodnie z którym, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności. W niniejszej sprawie odpowiedzialność pozwanego polega na zasadzie ryzyka. Ryzyko to jednak obciąża posiadacza pojazdu w zakresie, w jakim powstanie szkody pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ruchem pojazdu. Jeżeli szkoda pozostaje częściowo w normalnym związku przyczynowym z zachowaniem się poszkodowanego, obciążenie posiadacza pojazdu pełnym obowiązkiem naprawienia szkody wkracza poza granice ciężącego na nim ryzyka. Okoliczność „przyczynienia” się J. W. (2) do powstania szkody zostanie zatem wzięta pod uwagę przy ustalaniu wysokości należnego powodom zadośćuczynienia, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

W przedmiotowej sprawie kluczową kwestią było udzielenie odpowiedzi na pytanie czy powodowie wskutek śmierci J. W. (2) doznali krzywdy i jaki był jej rozmiar oraz czy doszło do znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej.

Zebrane w sprawie dowody jednoznacznie potwierdzają, że śmierć J. W. (2) spowodowała u powodów cierpienia psychiczne. Po śmierci syna, u powódki J. W. (1) pojawiło się dużo uczuć takich jak żal, smutek, przygnębienie, poczucie straty, bezradność. Jakość życia powódki została obniżona, ograniczona do przeżywania żałoby. Jej aktywność życiowa została przytłumiona. Uczucia smutku i żalu będą towarzyszyły powódce w przyszłości. Śmierć drugiego już syna była dla powódki traumatycznym przeżyciem. W przyszłości powódka może doświadczać negatywnych emocji w okresach wspomnień o synu. Natomiast u powoda S. W., śmierć brata spowodowała w pierwszej fazie (około roku) ostrą reakcję na stres a następnie wystąpiły u niej zaburzenia adaptacyjne. Aktualnie u powoda utrzymuje się uczucie tęsknoty za zarówno fizyczną jak i psychologiczną obecnością w jego pobliżu brata. Śmierć brata zmieniła codzienne funkcjonowanie powoda.

Do chwili obecnej powodowie nie mogą pogodzić się ze stratą syna i brata, który stanowił dla nich oparcie, był pomocą w bieżących sprawach.

Reasumując powyższe w świetle okoliczności niniejszej sprawy uznać należało, że powodów dotknęła krzywda w postaci cierpienia psychicznego. Powodowie boleśnie przeżywali i przeżywają do chwili obecnej śmierć J. W. (2).

Wobec wykazania odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń za sprawcę wypadku Sąd ma uprawnienia do przyznania powodom odpowiedniej sumy pieniężnej za doznaną i odczuwaną nadal krzywdę. Podkreślić też należy, że jest to uprawnienie a nie obowiązek, bowiem wynika to wprost z redakcji przepisu art. 446§4 kc „Sąd **może** przyznać.....odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę”.

Ustalenie krzywdy w oparciu o rodzaj, natężenie i czas trwania tej krzywdy, trwałość skutków a także stopień winy sprawcy ma podstawowe i zasadnicze znaczenie przy ustalaniu wysokości sumy odpowiedniej, która miałaby stanowić za doznaną krzywdę rekompensatę pieniężną.

Kryteria ustalenia „kwoty odpowiedniej” na gruncie art. 446§4kc jak wskazuje doktryna winny być najwyższe na rzecz osób, które w sytuacjach utraty najbliższych członków rodziny pozostały samotne, czy też utraciły dzieci.

W każdym wypadku ocena wysokości zadośćuczynienia powinna zostać dokonana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy i kompensować nie śmierć członka rodziny bo takiej nie da się ustalić ale jego wcześniejszą utratę.

Odnosząc się do specyfiki tej konkretnej sprawy Sąd mając na względzie rozmiar doznanej przez powodów krzywdy i zakresu ich cierpień uznał,

że kwota zadośćuczynienia w wysokości 30 000,00 zł dla powódki J. W. (1), ponad wpłaconą już przez ubezpieczyciela, oraz kwota 10 000,00zł. również ponad już wpłaconą przez ubezpieczyciela, dla powoda S. W. będzie odpowiednia i stosowna, która spełni swój kompensacyjny charakter. Oczywistym jest, że przyznana kwota zadośćuczynienia nie wyrówna całej krzywdy moralnej, bo tej w pieniądzu wyrównać się nie da, ale w jakiś sposób złagodzi te cierpienia. Zdaniem Sądu zasądzone na rzecz powodów kwoty z jednej strony nie są nadmiernie wygórowane, z drugiej zaś odpowiadają poczuciu sprawiedliwości i złagodzeniu krzywdy. Sąd zasądził odsetki ustawowe od powyższych kwot od następnego dnia od dnia wyrokowania gdyż fakty dotyczące okoliczności sprawy, w tym dotyczące relacji powodów z J. W. (2) oraz stanu psychicznego i fizycznego powodów po jego śmierci oraz wpływu śmierci J. W. (2) na codzienne funkcjonowanie powodów jak też dotyczące okoliczności zdarzenia z dnia 11 sierpnia 2011 roku podlegały ocenie Sądu dopiero w dacie wyrokowania. Od tej zatem chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) - (punkt I i II wyroku).

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd uwzględnił również fakt „przyczynienia” się J. W. (2) do zaistnienia wypadku. Jednakże należy podkreślić, że okoliczność ta o ile z jednej strony jest warunkiem zastosowania art. 362 k.c., to jednak nie przesądza automatycznie ani o obniżeniu zadośćuczynienia w ogóle, ani o stopniu jego obniżenia. Zmniejszenie odszkodowania następuje "stosownie do okoliczności," i nie następuje automatycznie, ale zawsze jako efekt oceny wszystkich okoliczności sprawy, w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania, w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c. (wyrok SN z dnia 29 października 2008 r. IV CSK 243/08 LEX nr 590267; wyrok SN z dnia 19 listopada 2009 r. IV CSK 241/09, LEX nr 677896).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd podzielił w pełni pogląd Sądu Apelacyjnego w Lublinie wyrażony w wyroku z dnia 24 października 2013 r., w sprawie I ACa 432/13, w którym Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie jest właściwym odnoszenie żądań dochodzonych przed sądem na podstawie art. 446 § 4 k.c. do kwot wypłaconych członkom rodzin ofiar katastrof opisywanych w mediach (smoleńskiej czy pod M.), gdyż każda sprawa gdzie pojawia się roszczenie o zadośćuczynienie jest inna i zindywidualizowana (LEX nr 1402937).

W niniejszym procesie powód S. W. domagał się także odszkodowania w wysokości 50 000,00zł. natomiast powódka J. W. (1) w wysokości 40 000,00zł. z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci brata i syna.

Treść art. 446 § 3 k.c. stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej

Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c., obejmuje zatem zarówno niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze ich dóbr niematerialnych, które rzutują na sytuację materialną. W ramach ustalenia rozmiaru szkody uwzględnia się zaś takie czynniki niewymierne jak np.: utratę oczekiwanego wsparcia na przyszłość (nie tylko materialnego), cierpienie związane z utratą osoby bliskiej i związane z tym osłabienie aktywności życiowej oraz motywacji do przezwyciężania trudności życia codziennego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, z dnia 14 lutego 2013r., I ACa 982/12, LEX nr 1289426).

W przedmiotowej sprawie nie wykazano, że na skutek tragicznej śmierci J. W. (2) znacznemu pogorszeniu ulegała sytuacja życiowa powódki J. W. (1) i powoda S. W..

Zebrane w sprawie dowody wskazują, że jedynie powódka J. W. (1) osiągała stały dochód w postaci renty w wysokości 970,00zł. miesięcznie. Z pieniędzy tych niewątpliwie utrzymywała swoich dwóch dorosłych synów, którzy przez większość swojego życia nie mieli stałego źródła dochodu, nadużywali alkoholu. Zmarły syn J. podejmował prace dorywcze, niemniej jednak w toku postępowania przed sądem wysokość dochodów z tego tytułu nie została udowodniona. Wykazane zostały jedynie dochody przez okres dwóch lat - 2009 i 2010 rok. Miesięczny dochód wynosił około 1 315,00zł. W 2011 roku zmarły J. W. (2) nie osiągnął żadnych dochodów. Wszystko to zdaniem Sadu uprawnia do stwierdzenia, że śmierć J. W. (2) nie pogorszyła znacznie warunków życia powodów a tylko za taką szkodę sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie.

Ponadto powód S. W. w niniejszym procesie domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 1 275,00zł. tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. Powód udokumentował koszty pogrzebu na kwotę 2 550,00zł. Pozwany przyznał odszkodowanie we wnioskowanej kwocie, uznając 50% przyczynienie, wypłacił powodowi kwotę 1 275,00zł. (decyzja k. 96). Ustalając przyczynienie na poziomie 75%, Sąd oddalił w całości żądanie pozwu w tym zakresie.

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

Sąd miał świadomość, iż generalną zasadą w zakresie rozliczenia kosztów procesu jest odpowiedzialność za wynik procesu (art. 98 k.p.c.). Zgodnie z tą zasadą koszty procesu w niniejszej sprawie, poniesione przez stronę pozwaną winny być jej zwrócone przez stronę powodową w zakresie w jakim przegrała sprawę. Niemniej jednak art. 102 k.p.c. przewiduje odstępianie od tej zasady w szczególnie uzasadnionych przypadkach. W piśmiennictwie podnosi się, iż art. 102 k.p.c. urzeczywistnia zasadę słuszności i jako przepis wyjątkowy – stanowiący wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu – nie podlega wykładni rozszerzającej. Nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do sądu, który – uwzględniając całokształt okoliczności konkretnej sprawy – powinien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości. W postanowieniu z dnia 14 stycznia 1974 roku, w sprawie o sygn. akt II CZ 223/73, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, który Sąd w pełni podziela, iż: „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą, zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe rozważania, jak też sytuację majątkową powodów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Natomiast nieuiszczone koszty sądowe, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 roku, Nr 167 poz. 1398 ze zmianami), zostały przejęte na rzecz Skarbu Państwa wobec braku podstaw do obciążenia nią którejkolwiek ze stron, z uwagi na wynik procesu oraz z uwagi na treść postanowienia tut. Sądu, zwalniającego powodów od kosztów sądowych w całości.